

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ АПН УКРАЇНИ

Свідоцтво про державну реєстрацію серія КВ № 5049
від 11 квітня 2001 р.

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ № 2
(Додаток 1)

Засновано у 2001 році

Передплатний індекс 23823

ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

2007 р.

Київ – Рівне

Тематичний випуск

**ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ:
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ,
ТЕХНОЛОГІЇ**

(3 том), 2007 р.

Тематичні рубрики випуску:

Філософія освіти як духовна парадигма модернізації ВНЗ України

Педагогіка вищої школи і навчальна дисципліна

Технологічний підхід (проектування інноваційних технологій навчання і виховання)

Інформаційні та інтерактивні технології у вищій освіті

Київ – Рівне

Рекомендовано до друку Рішенням Вченої ради Інституту вищої освіти України протокол № 5/3 від 21 травня 2007 р.

Вища освіта України №2 (додаток 1). Тематичний випуск „Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології”. – Т.3. – Рівне: РДГУ, 2007. – 227 с.

У тематичному випуску часопису „Вища освіта України” вміщені наукові статті фахівців з питань методології, теорії та технологій педагогіки вищої школи.

Співвідношення філософії освіти та педагогіки вищої школи, напрямки уточнення предмету, обґрунтування змісту, виокремлення інноваційних чинників її розвитку; конструювання моделей „ідеального випускника” та „ідеального викладача” вищих навчальних закладів; результати досліджень по реалізації технологічного підходу у вищій освіті та надання їй особистісно-зорієнтованої спрямованості – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв’язання яких звертаються автори випуску.

Особлива увага загострюється обґрунтуванню філософії освіти як духовній парадигмі модернізації вищих навчальних закладів, методологічній основі педагогіки вищої школи.

Публікації тематичного збірника адресовані науковцям, дослідникам психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

Головний редактор:

Віктор АНДРУЩЕНКО, доктор філософських наук, професор, академік АПН України, голова наглядової ради Інституту вищої освіти АПН України

Перший заступник головного редактора:

Володимир ЛУГОВИЙ, доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, директор інституту вищої освіти АПН України

Редакційна колегія:

Віталій БАБАК, доктор технічних наук, професор, ректор Національного авіаційного університету
Віль БАКІРОВ, доктор соціологічних наук, професор, ректор Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна
Іван ВАКАРЧУК, доктор фізико-математичних наук, професор, ректор Львівського національного університету імені І.Я.Франка
Микола ЄВТУХ, доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар відділення Вищої школи АПН України, академік АПН України

Михайло ЗГУРОВСЬКИЙ, доктор технічних наук, професор, академік НАН України, ректор Національного технічного університету України „Київський політехнічний інститут”

Іван ЗЯЗЮН, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, директор Інституту професійної освіти АПН України

Василь КРЕМЕНЬ, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, президент АПН України

Микола МИХАЛЬЧЕНКО, доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу Інституту вищої освіти АПН України, президент Української академії політичних наук
Олекса ОНИЩЕНКО, доктор філософських наук, професор, академік-секретар НАН України, директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, академік НАН України

Ганна ОНКОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу Інституту вищої освіти АПН України (заступник головного редактора)

Геннадій ПІВНЯК, доктор технічних наук, професор, академік НАН України, ректор Національної гірничої академії України
Віктор СКОПЕНКО, доктор хімічних наук, професор, академік НАН України, ректор Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка

Валерій СМОЛІЙ, доктор історичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту історії НАН України
Михайло СТЕПКО, кандидат фізико-математичних наук, професор, перший заступник директора Інституту вищої освіти АПН України

Петро ТАЛАНЧУК, доктор технічних наук, професор, академік АПН України, президент Відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна”

Василь ТАЦІЙ, доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, ректор Української національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого

Юрій ШЕМШУЧЕНКО, доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту держави і права НАН України

Микола ШКІЛЬ, доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України

Редакційна колегія з напрямів:

педагогіки - Надія БІБІК, Наталія ДЕМ’ЯНЕНКО, Леонід КАНЩЕНКО, Галина КОЗЛАКОВА, Олексій МОРОЗ, Тамара ЯЦЕНКО

психології - Іван БЕХ, В’ячеслав КАЗМІРЕНКО, Сергій МАКСИМЕНКО, Віталій ТАТЕНКО, Юрій ТРОФИМОВ
філософії - Петро ГНАТЕНКО, Леонід ГУБЕРСЬКИЙ, Анатолій КОНВЕРСЬКИЙ, Валентин КРИСАЧЕНКО, Володимир ЯРОШОВЕЦЬ

політології - Микола ГОЛОВАТИЙ, Федір КИРИЛЮК, Віктор ПАЗЕНОК, Віталій СКУРАТІВСЬКИЙ
економічної теорії - Віталій БОБРОВ, Володимир ЄВТУШЕВСЬКИЙ, Юрій НІКОЛЕНКО, Антон ФІЛІПЕНКО, Дмитро ЧЕРВАНЬОВ

Редакційна колегія випуску: Андрущенко В.П., Луговий В.І., Постоловський Р.М., Павелків Р.В., Степко М.Ф., Левшин М.М., Сілков В.В., Євтух М.Б., Маноха І.П., Невмержицький О.А., Михальченко М.І., Волинка Г.І., Поніманська Г.І., Малофій І.В., Уваркіна О.В., Дем’яненко Н.М., Корольов Б.І., Онкович Г.В., Козлакова Г.О., Корсак К.В., Бобров В.Я., Дем’янюк Т.Д., Лутай В.С.

Відповідальний редактор випуску: Левшин М.М.

За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 01014 м. Київ - 14, вул. Бастіонна, 9. Інститут вищої освіти АПН України. Тел.: 286-68-04, 286-63-68
33028 м.Рівне, вул.Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ОРІЄНТАЦІЇ НА МЕЛОДІЮ

Резюме. В статті розглядається процес формування орієнтації на мелодію як один із дієвих засобів формування музичної культури у молодших школярів.

У першій частині статті обґрунтовано теоретичні передумови орієнтації на мелодію, наводяться співставлення мелодії та розмовної мови, розкривається система взаємовідношень засобів музичної виразності і визначається їх роль у створенні музичного образу. У другій частині викладено методичні рекомендації щодо формування орієнтації на мелодію у молодших школярів. Для найдоцільнішої реалізації рекомендацій основним засобом була обрана гра на дитячих музичних інструментах.

В процесі навчання елементарній грі застосовувалось моделювання структурних компонентів мелодії, що дозволило передавати їх із часових форм в просторі.

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується осмисленням нових цінностей в розвитку особистості, гармонійного співвідношення її професійних і творчих якостей, розвиток неповторної індивідуальності та самостійності у розв'язанні життєвих проблем.

Мистецтво пропонує широкі шляхи для інтенсивного розвитку індивідуума. Саме мистецькі твори допомагають формувати здатність бачити, відчувати споглядати. Музика – один з основних видів мистецтв, які безпосередньо впливають на розвиток особистості. Тривалий час музичні заняття у загальноосвітній школі розглядалися як засіб ідейного, патріотичного, інтернаціонального виховання. Удосконалення музичних здібностей вважалося другорядною проблемою. Лише після прийняття програми, розробленої за концепцією Д.Б. Кабалецького, [2] проблема музичних здібностей зайняла належне місце, оскільки їх формування стало метою музичного виховання.

Обов'язковою умовою ефективного розвитку здібностей є забезпечення наступності виховання між дитячим садком та початковою школою. Якщо Кабалецький порівнював музичне виховання на початковому етапі із заснуванням фундаменту, то наступність, на наш погляд, буде тією конструкцією, тим педагогічним механізмом, який забезпечить зв'язок з наступним етапом музичного розвитку школярів.

Ми вважаємо, що створення відповідних навчально-дидактичних умов сприятиме розвитку музичних здібностей. Ці умови повинні спиратись на закономірності психології сприймання мистецьких творів та специфіку музики як виду мистецтва.

З метою виявлення музичного розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку проводився констатуючий експеримент та аналізувались основні тенденції, які склалися у теорії і практиці музичного виховання на сучасному етапі. Водночас ми спиралися на нормативні документи (програми, підручники, посібники), які використовують у дитячому садку та початковій школі. Ми враховували останні досягнення у галузі теорії музичного виховання, зокрема, дослідження К.В. Тарасової [3], яка встановила послідовність формування орієнтації на засоби музичної виразності у дітей.

Результати експерименту та аналізу свідчать про те, що наступності розвитку музичних здібностей між старшими дошкільниками та молодшими школярами не приділяється достатньої уваги. Це негативно впливає на музичний розвиток дітей. Зокрема, не повною мірою розвивається мелодійний слух, який є основою сприймання та відтворення музики.

На нашу думку, якщо дітей орієнтувати на мелодію, починаючи з дитячого садка, то до кінця першого класу можна забезпечити не тільки наступність розвитку музичних здібностей, але й основ усієї музичної культури.

У зв'язку з цим доцільно звернути увагу на ще один аспект, який тісно пов'язаний з цією проблемою і робить її актуальною.

Останнім часом у нашому суспільстві втрачають свою популярність пісні, в основі яких лежать оригінальні мелодичні звороти, секвенції. Їх витісняють твори рок-музики, де мелодії відводиться другорядна роль. У більшості випадків вона або примітивна, або її важко запам'ятати та відтворити. На жаль, такі твори особливо популярні серед підлітків та молоді. Безумовно, почуття ритму, на яке спирається сучасна рок-музика, закладене у фізіології людини природою, і тому ці твори при сприйманні не потребують особливої музичної підготовки.

Сприймання та розуміння мелодії вимагає від реципієнта певного музичного інтонаційного досвіду. Тому, на нашу думку, потрібно формувати орієнтацію на мелодію, починаючи з старшого дошкільного і продовжуючи в шкільному віці.

У програмі, розробленій за концепцією Кабалецького, не випадково приділяється велика увага вивченню таких тем: „Про що розповідає музика?“, „Що таке музична мова?“, „Інтонація“. У ході вивчення цих тем діти знайомляться з мовою музики.

Формування орієнтації на мелодію можна здійснювати в усіх видах музичної діяльності. Водночас вважаємо, що успішному вирішенню цієї проблеми сприятиме гра на музичних інструментах. Це пов'язано з тим, що в процесі відтворення мелодії на інструменті в роботу активно включаються слуховий, зоровий та руховий аналізатори, коли слух відіграє провідну роль. Кожна дія з інструментом потребує слухового контролю,

завдяки якому вона відшліфовується до автоматизму. Засвоєна дітьми частина мелодії закріплюється у слуховій пам'яті, а потім, перенесена на певний музичний інструмент, після кількаразового програвання фіксується у моторно-м'язових відчуттях. Як відомо, звуковисотний слух найбільш інтенсивно розвивається у процесі вокалізації, однак багато дітей цього віку ще не в змозі чисто інтонувати, що ускладнює розвиток музичного слуху. Тому використання мелодичних дитячих музичних інструментів сприятиме успішному вирішенню цієї проблеми. Аналіз програм з музичного виховання для дитячого садка та початкової школи показав, що відсутня наступність у навчанні гри на дитячих інструментах. Так, у старшій групі дитячого садка діти починають знайомитися з грою на музичних інструментах (згідно програми), але з переходом до школи ці навички гри втрачаються, оскільки програмою школи подальше їх удосконалення не передбачено.

Було з'ясовано, що у старших дошкільників гра на дитячих музичних інструментах є найулюбленішим видом музикування порівняно зі співом, слуханням музики, музично-ритмічною діяльністю. Однак наступність цієї роботи шкільними програмами не передбачена, тому до кінця 1-го класу інтерес до музикування на елементарних інструментах помітно знижується. Для молодших школярів характерним є образний тип мислення. Виходячи з цього, вважаємо, що переведення структурних компонентів мелодії з часових форм у просторові сприятиме ефективному її засвоєнню. Тому, мабуть, слушно буде використовувати моделювання, суть якого полягає у виділенні з потрібного об'єкта (у даному випадку мелодії) окремих його компонентів.

Щоб досягти наступності педагогічного впливу, потрібно допустити певне „розчленування мелодії”. Це дасть змогу виділити з цілісної моделі її окремі елементи. Ми пропонуємо деякі методичні поради, які можна використати в роботі з молодшими школярами під час формування орієнтації на мелодію.

У молодшому шкільному віці визначення сильної долі мелодії викликає певні труднощі, але воно потрібне для орієнтації у жанрах музики. Враховуючи те, що діти вміють розпізнавати наголошені та ненаголошені склади в знайомих словах, ці уміння можна використовувати для вироблення у них відчуття сильної долі. Щоб диференціювати сильну та слабку долі, можна використати „гру в імена”. Для цього потрібно вирізати з картону двадцять кружалець одного кольору (діаметр п'ять сантиметрів) та двадцять — іншого. Учитель називає добре відомі учням імена, а вони слухають і визначають наголошені і ненаголошені склади, „викладаючи” їх кружальцями певного кольору. Попередньо слід пояснити дітям, що кружальця, як і літери, „пишуться” зліва направо. Після цієї вправи діти повинні „заграти” ці імена на музичному інструменті, виділяючи сильну долю акцентом. Кожне ім'я можна „грати” з переходом на інший звук. Гра, поєднана одночасно зі співом, допоможе виробити у дітей чистоту інтонації.

Як відомо, кожна мелодія має свої звуковисотний та ритмічний малюнок. Ритмічний малюнок – це „певний порядок угруповання долей такту або самих тактів, послідовність тривалостей звуків, відірвана від їх висоти” [4, с 156]. Моделювання ритмічного малюнка сприятиме не тільки розвитку ритму, але і впровадженню елементів гри в музикування на інструментах. Тут можна використовувати паперові смужки, розмір яких повинен відповідати тривалості звуків. Під час відтворення різних за тривалістю звуків діти підбиратимуть смужки відповідної довжини. Коли учні виконуватимуть завдання, їм можна пропонувати нескладні мелодії поспівок. Діти можуть створити свій ритмічний малюнок, «викласти» його смужками, а потім заграти на інструменті. Вони залюбки виконують такі творчі завдання.

Моделювання звуковисотного малюнка сприятиме розвитку мелодичного слуху у дітей. Як модель можна використовувати фігурки, вирізані з картону, наприклад листочки або рибки, їх розміри мають відповідати тривалості звуків. Дітям пояснюють, зігравши мелодичний малюнок, викладений учителем, вони одержать знайому мелодію. їм показують, з якого звуку слід починати програвання. Цю гру можна використовувати і в самостійній діяльності учнів. Один програє знайому мелодію, а інший викладає її. Наочність виконує важливу функцію при орієнтації на мелодію. Дії, спрямовані на осмислення руху мелодії і підкріплені зоровими образами, сприяють її ефективному запам'ятовуванню.

Важливе значення має моделювання тих компонентів, які впливають на виразність мелодії. Це динамічні відтінки, темп, тембр, регістр. Головним завданням має бути розвиток уміння дітей визначати міру впливу певного компонента на характер мелодії.

Ознайомлюючи дітей з темпом, слід пояснити, що він має три основні градації – швидкий, помірний та повільний. Кожній мелодії притаманний свій темп. Діти повинні прослухати п'єсу, виконану вчителем, і вміти записати її темп. При цьому швидкий темп можна позначити ламаною лінією, помірний – плавною, повільний – прямою лінією. Учнім слід пояснити, як темп впливає на характер мелодії, на її настрій. Зокрема, для швидкого темпу характерна передача веселого, радісного настрою, для повільного та помірнього – сумного, журливого. На прикладі однієї і тієї ж мелодії можна показати, як змінюється її характер залежно від темпу.

Перш ніж перейти до моделювання динамічних відтінків, слід пояснити дітям схожість динамічних засобів у мелодії та людській мові. Для схвильованої, радісної мелодії, як і для мови, дуже часто використовують голосне звучання, для сумної, журливої – тихе. Слухаючи мелодію, виконану голосно, ми радимо дітям позначити її товстою лінією, не дуже голосно – середньої товщини, зовсім тихо – ледь помітним риском. Виділення динамічних відтінків потребує таких п'єс, у яких при зміні динамічних відтінків змінювався б сам емоційний настрій. Під час слухання діти фіксують регістр на трьох лінійках. Якщо мелодія у верхньому регістрі, її записують на верхній лінійці, у середньому – на середній, у нижньому – на нижній.

Із засвоєнням дітьми моделювання окремих компонентів мелодії можна рекомендувати роботу, пов'язану з розвитком уміння виділити з загального контексту окремі засоби музичної виразності, застосовуючи при цьому систему запропонованих моделей. Щоб заняття були цікавими, слід проводити їх у формі гри. Так,

учитель може запропонувати учням „пограти в художників” і намалювати музику. Подібно художникам, які виконують спочатку контур малюнка, вони повинні намалювати контур мелодії, тобто виконати її мелодичний та ритмічний малюнки, потім викласти його рибками або листочками, виготовленими з картону, і розкласти їх відповідно рухові мелодії. Потім учням пропонують намалювати темп, регістр та динамічні відтінки. Після викладання малюнків учні вчать грати їх на музичних інструментах.

Проведена нами робота показала, що завдяки формуванню орієнтації на мелодію у дітей не тільки розвиваються сприйняття та розуміння музики, а й закладаються основи музичної грамотності. Вони пізнають суть музичних виражальних засобів, навчаються оперувати музичними термінами. Відбувається розвиток музичних здібностей – звуковисотного слуху та почуття ритму, накопичується інтонаційний досвід. Формування орієнтації на мелодію, здійснене в таких видах діяльності, як гра на елементарних музичних інструментах та моделювання, забезпечує наступність розвитку інтересу, умінь та навичок музикування у старших дошкільників та молодших школярів.

Література

1. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2005. – 360 с.
2. Программа средней общеобразовательной школы. Музыка 1-4-й кл – К., 1988. – 88 с.
3. Тарасова К.В. Онтогенез музыкальных способностей, 1988. – 176 с.
4. Юцевич Ю.Е. Словарь музыкальных терминов. – 3-е изд., перераб., доп. – 1988. – 263 с.

***Резюме.** В статті розглядається процес формування орієнтації на мелодію як одне з дійсних засобів формування музичної культури у молодших школярів.*

В першій частині роботи обґрунтовані теоретичні передумови орієнтації на мелодію, приводяться порівняння мелодії та розмовної мови, розкривається система взаємозв'язків засобів музичної виразності та визначається їх роль у створенні музичного образу. У другій частині наведено методичні рекомендації по формуванню орієнтації на мелодію у молодших школярів. Для найбільш цілеспрямованої реалізації рекомендації основним засобом була обрана гра на дитячих музичних інструментах.

В процесі навчання елементарному музицированию застосовувалося моделювання структурних компонентів мелодії, що дозволило переводити їх із часових форм у просторові.

***Summary.** The article deals with the process of formation the melody as one of permanent means in the development of musical culture in younger children.*

The first part of the article is about theoretical knowledge based on melody, where melody and oral speech are both connected and compared. The relationship system of means is showed in the process of musical making. And the role of means is performed in creating the musical features. In the second part of the article there are the methodical recommendations in formation the melody of younger schoolchildren. In order to use the recommendations in the best way the play on musical instruments was chosen as the chief mean. In studying process of elementary musical melodies the model-making of structural melody components was also shown it will give the opportunity to transfer these components from time to inner space.

УДК 378:006.015.5(4-15),19”

П.В. Кряжев

ЯКІСНІ ЗМІНИ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ НАПРИКІНЦІ ХХ СТ.

***Резюме.** У статті розглянуто особливості сучасного етапу розвитку європейської вищої освіти, причини початку Болонського процесу і характер змін різних аспектів діяльності вищих навчальних закладів.*

Сучасний етап розвитку людства відзначається бурхливими подіями, які мають визначальний вплив на всі без винятку країни і досить вдало об'єднуються терміном „глобалізація”. В умовах, коли динамічно розвивається і стає все відкритішим світовий ринок праці, коли інтенсивно впроваджуються інноваційні технології та підходи щодо організації виробничого процесу, кожна країна намагається більш оптимально адаптуватися до якісно нових соціально-культурних, економічних та політичних умов власного розвитку.

Вплив глобалізаційних процесів на діяльність систем вищої освіти у самому широкому різноманітті країн світу є істотним і визначальним, а різні його аспекти стали предметом особливої уваги науковців-педагогів розвинених країн Заходу, України і Росії. [1, 3–6]. Зрозуміло, що глобалізація лише посилює вплив і наслідки глибокої трансформації суспільно-виробничих, економічних відносин, що часто відтворюють як початок формування так званого „інформаційного суспільства”.

У 1996–1998 рр. відомий західний науковець-дослідник **Мануель Кастельс** опублікував трьохтомне фундаментальне дослідження „The Information Age”, присвячене аналізу нових тенденцій розвитку суспільства. У своїй праці Кастельс наводить докази того, що сучасне людство здійснює перехід до так званої „інформаційної епохи”, головною ознакою якої є мережі, які поєднують між собою цілі інститути, держави і, звичайно, людей. [7]. На думку Мануеля Кастельса, інформаційна епоха розвитку людства розпочалася у 70-х рр. ХХ століття, які ознаменувалися кризою капіталістичного ладу. Криза мала системний характер і

ЗМІСТ

Секція 1

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ЯК ДУХОВНА ПАРАДИГМА МОДЕРНІЗАЦІЇ ВНЗ УКРАЇНИ

<i>Лузік Е.В., Ладогубець Н.В.</i> Теоретико-методологічні основи формування інтегративних курсів як фундаменту системи неперервної освіти ХХІ століття	4
<i>Бадьора С.М.</i> Причини девіантної поведінки і наукова організація навчально-виховної роботи з девіантами ...	13
<i>Бойченко М.І., Горбунова Л.С., Корольов Б.І., Корсак К.В., Лукашевич М.П., Рябченко В.І., Уваркіна О.В.</i> Методологічні засади трансформації вищої освіти України в контексті Болонського процесу	16
<i>Дзоз В.О.</i> Гуманітарна політика держави у сфері релігії	21
<i>Кобельська Г.Г.</i> Про теоретичний і реалізаційний потенціал гасла „ноосферізації”	24
<i>Кучера Т.М.</i> Соціально-філософські принципи регіоналізму як механізму розвитку гуманітарної освіти в умовах трансформації суспільства (Філософія освіти як духовна парадигма модернізації ВНЗ України)	27
<i>Малімон В.І.</i> Самоосвіта особистості як форма неперервної освіти	31
<i>Онкович Г.В., Борко Т.М.</i> Плекання літературної особистості як освітня парадигма	33
<i>Сабіров О.С.</i> Педагогічна актуалізація оздоровчих цінностей в освіті студентів у контексті євроінтеграційних зрушень	36
<i>Стойко С.В.</i> Філософія освіти на початку ХХІ століття: проблеми та знахідки	39
<i>Тепла О.М.</i> Гуманістичні цінності: структурно-компонентний аналіз	41
<i>Ущипівська Г.П.</i> Європейські інтеграційні процеси і зміни у підготовці науково-викладацьких кадрів вищої кваліфікації	43
<i>Шинкаренко Л.І.</i> Освіта дорослих: еволюція сучасних наукових поглядів	46

Секція 2

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

<i>Потапчук Т.В.</i> Морально-духовні цінності: визначення основних понять	51
<i>Буцяк В.І., Турко Н.Є.</i> Музичні твори Богдани Фільц в інструментальній підготовці вчителів музики (до 75-ої річниці від дня народження)	53
<i>Горбатюк Л.М.</i> Соціально-педагогічні аспекти розв’язання проблеми безпритульності підлітків як домінантної основи фахової педагогічної підготовки у вищій школі	55
<i>Данилова Г.С.</i> Вершини професіоналізму педагога як акмеологічний синтез тріади його компонентів	57
<i>Ніконенко І.С.</i> Роль іноземної мови у підготовці майбутніх правоохоронців до міжнародного співробітництва	61
<i>Цимбалюк О.М.</i> Теоретичні аспекти дослідження процесу розвитку комунікативної діяльності вчителя	65
<i>Антонюк Л.О.</i> З австрійського досвіду поєднання інтеграції в Європу і забезпечення якості вищої освіти	68
<i>Василюк В.М.</i> Законодавчі та нормативно-правові засади фізичної культури в Україні	70
<i>Васильєва М.О.</i> Створення рефлексивного середовища у процесі підготовки соціальних працівників	74
<i>Воронкова Б.А.</i> До питання урізноманітнення об’єктів дослідження „Порівняльної педагогіки”	76
<i>Гончарова А.І.</i> Трансформація гендерних стереотипів щодо агресивної поведінки у сучасних студентів	79
<i>Гудовсек О.А.</i> Формування естетичної культури майбутніх педагогів позашкільної освіти у вищих навчальних закладах	81
<i>Колесніков С.А.</i> Підготовка вчителя музики до забезпечення наступності музичного виховання дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку в процесі формування орієнтації на мелодію	84
<i>Кряжєв П.В.</i> Якісні зміни вищої освіти у країнах Західної Європи наприкінці ХХ ст.	86
<i>Лалак Н.М.</i> Шляхи ефективності розвитку педагогічної культури майбутнього вчителя засобами предмету „Історія”	90
<i>Мінакова Л.В.</i> Магістр і дослідницький сегмент його підготовки в педагогічному університеті	92
<i>Михайленко Т.В.</i> Специфіка виховної діяльності позашкільних закладів та громадських організацій канадських українців	95
<i>Лукач О.М.</i> Духовні цінності студентської молоді	98
<i>Ткачук О.С.</i> Формування професійної компетенції майбутнього вчителя щодо викладання фонетичного матеріалу в початкових класах	100
<i>Топіха А.М.</i> Педагогіка вищої школи: сучасні методологічні аспекти	104
<i>Халамендик В.Д.</i> Педагогічна освіта Миколаївщини (середина ХІХ – перша третина ХХ ст.)	106
<i>Щербань М.П.</i> Правова культура. Проблеми правового виховання студентської молоді	111
<i>Юзюк В.В.</i> Психолого-педагогічний аспект розвитку особистості школяра в системі сучасної освіти	115

Секція 3**ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ (Проектування інноваційних технологій навчання і виховання)**

<i>Кислицька Ю.О.</i> Формування нормативно-правової бази освіти в контексті євроінтеграційних процесів	119
<i>Волощук О.М.</i> Нова роль та значення педагога-організатора у сучасних умовах організації дозвілля	121
<i>Гетта Т.Л.</i> Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до здійснення особистісно орієнтованого підходу в навчанні	124
<i>Голуб Т.П.</i> Лінгвокультурологічна складова особисто-орієнтованого навчання	126
<i>Дівінська Н.О.</i> Проблеми формування професійних умінь студентів філологічних факультетів проводити навчально-педагогічні ігри	128
<i>Дуброва А.С., Мороз Л.В., Трофімчук В.М.</i> Із історії виникнення технологій розвивального навчання іноземної мови в ЗОШ та ВНЗ	131
<i>Ковальчук Н.П.</i> Технологія проектування структури і змісту пунктуаційної компетентності	133
<i>Козлова А.В.</i> Закордонний досвід підготовки журналістських кадрів	137
<i>Конопляник Л.М.</i> Підвищення рівня готовності майбутніх інженерів до використання іноземної мови в майбутній професійній діяльності	139
<i>Кучер Ю.А.</i> Технологізація вищої освіти – ірландський варіант	143
<i>Любашенко О.В.</i> Навчання української мови на засадах суб'єктно-діяльнісного підходу	146
<i>Мельник О.В.</i> Удосконалення редакторської освіти засобами поетичного мистецтва	150
<i>Петрова А.І.</i> Зарубіжний досвід формування іншомовної компетентності майбутніх менеджерів	152
<i>Рахманов В.О.</i> Шляхи підвищення активізації пізнавальної діяльності майбутніх офіцерів при вивченні загальновійськових дисциплін	156
<i>Романюк С.К., Ковальчук Т.Г., Ковалюк В.В.</i> Організація індивідуальної та самостійної роботи студентів на заняттях з іноземної мови в умовах кредитно-модульної системи	160
<i>Снісаренко О.С.</i> Розвиток ключових компетентностей – необхідна умова ефективного впровадження особистісно-орієнтованих технологій	163
<i>Чемерис І.М.</i> Формування професійної компетентності студентів-журналістів засобами іншомовних періодичних видань (за результатами експерименту)	165
<i>Шушляпін О.І.</i> Компетентність випускника медичного вузу в контексті безперервної освіти, виховання і наставництва	168
<i>Щербань П.М.</i> Методика організації виховної діяльності студентів у класних колективах загальноосвітніх шкіл під час проходження педагогічних практик як одного з шляхів формування педагогічної культури	176
<i>Малафійк І.В.</i> Дидактичний аспект модульності в навчанні	178

Секція 4**ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ**

<i>Біда О.А., Кравчук О.В.</i> Підготовка студентів до застосування інноваційних технологій на уроках у початковій ланці	183
<i>Комар О.А.</i> Оцінювання навчальної діяльності студентів у процесі проведення інтерактивного навчання	188
<i>Муковіз О.П., Прохур Ю.П.</i> Управління самостійною пізнавальною діяльністю студентів засобами інструментальної програмної системи МУДЛ	192
<i>Смирнова И.Л.</i> Роль компютеризації в спеціальній теоретической підготовке будущих пилотов	195
<i>Тімошин А.С.</i> Технологізація навчання прикладних математиків	198
<i>Свириденко А.А., Невмержицький О.А.</i> Поточно-рейтингова система контролю успішності студентів у вищих навчальних закладах	201
<i>Титаренко Н.Ю.</i> Знання програмно педагогічних систем (пмс) у методичній підготовці вчителя англійської мови	204
<i>Хрущ М.С.</i> Електронні освітні ресурси: аспекти класифікації, основні принципи розробки	210
<i>Цецик С.П.</i> Використання інтерактивних технологій навчання при викладанні вищої математики для студентів-екологів	212
<i>Варич О.С.</i> Використання новітніх інформаційних технологій для розвитку технічного мислення майбутніх вчителів трудового навчання на заняттях технічної творчості	215

Додатки

<i>Луговий В.І.</i> Проблема високих педагогічних технологій та особистісної орієнтації їх в освіті (теоретико-методологічний аспект)	219
<i>Левшин М.М.</i> Креативи проектування особистісноорієнтованих технологій навчання і виховання	222
<i>Відомості про авторів</i>	223

Наукове видання

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ № 2 (додаток 1)

Тематичний випуск **Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології** Том 3

Редакційна колегія випуску:

Андрущенко В.П., Луговий В.І., Постолювський Р.М., Павелків Р.В., Степко М.Ф.,
Левшин М.М., Сілков В.В., Євтух М.Б., Маноха І.П., Невмержицький О.А.,
Михальченко М.І., Волинка Г.І., Поніманська Т.І., Малофіїк І.В., Уваркіна О.В.,
Дем'яненко Н.М., Корольов Б.І., Онкович Г.В., Козлакова Г.О., Корсак К.В.,
Бобров В.Я., Дем'янюк Т.Д., Лутай В.С.

Відповідальний редактор випуску: Левшин М.М.

Комп'ютерна верстка: Кравчук В.Ю.

Комп'ютерний макет: Кравчук В.Ю.

Підписано до друку 21.05.2007 р. Формат 60x84 1/8. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк ізографічний. Ум. друк арк. 25,95. Замовлення № 28/1. Наклад 300.

Адреса редакції: 01014 м. Київ - 14, вул. Бастіонна, 9. Інститут вищої освіти АПН України.
Тел.: 286-68-04, 286-63-68
33028 м.Рівне, вул.Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний
університет.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел.26-48-83

В – 55 Вища освіта України №2 (додаток 1). Тематичний випуск „Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології”. – Т.3. – Рівне: РДГУ, 2007. – 227 с.

У тематичному випуску часопису „Вища освіта України” вміщені наукові статті фахівців з питань методології, теорії та технологій педагогіки вищої школи.

Співвідношення філософії освіти та педагогіки вищої школи, напрямки уточнення предмету, обґрунтування змісту, виокремлення інноваційних чинників її розвитку; конструювання моделей „ідеального випускника” та „ідеального викладача” вищих навчальних закладів; результати досліджень по реалізації технологічного підходу у вищій освіті та надання їй особистіснозорієнтованої спрямованості – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску.

Особлива увага загострюється обґрунтуванню філософії освіти як духовній парадигмі модернізації вищих навчальних закладів, методологічній основі педагогіки вищої школи.

Публікації тематичного збірника адресовані науковцям, дослідникам психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.